

70 let ozbrojených sil Sovětského svazu

Dvacátého třetího února letošního roku uplynulo sedmdesát let od vzniku Rudé armády a námořnictva. Staly se prvními ozbrojenými silami ve světě, které nehájily moc vykořisťovatelů, ale historické zájmy dělnické třídy a všech pracujících. Jejich dějiny jsou naplněny hrdinskými činy a slavnými vítězstvími, kterých dosáhly v boji za věc socialismu, pokroku a míru. Tak jako v minulosti, i dnes Sovětská armáda a vojenské námořnictvo spolehlivě chrání socialistické vymoženosti a důsledně plní náročné úkoly, které jim uložil XXVII. sjezd KSSS. Zároveň tvoří základ bojové síly a hlavní oporu společné obrany států Varšavské smlouvy.

Zrod ozbrojených sil Sovětského svazu je bezprostředně spjat s vítězstvím Velké říjnové socialistické revoluce, jejíž 70. výročí jsme oslavili v minulém roce spolu se sovětským lidem a veškerým pokrokovým obyvatelstvem naší planety. Komunistická strana Ruska (bolševiků) v čele s V. I. Leninem si tehdy uvědomila naléhavost zabezpečení ozbrojené obrany výsledků proletářské revoluce. Leninovy teoretické počty o dialektické jednotě budování a obrany socialistické společnosti, o výstavbě armády nového, socialistického typu, o uplatňování vedoucí úlohy strany při řešení všech otázek, které souvisejí s upevněním obranyschopnosti země umožnily sovětskému státu podniknout včas účinná vojenská opatření. Na novém třídním a revolučním základě byly vytvořeny bojeschopné ozbrojené síly, které během tří následujících let rozdrtily velmi početná a dobře vyzbrojená vojska vnitřní kontrarevoluce a sjednocených imperialistických

intervenčních sil a tak ubránily vymoženosti Velkého října. Rozhodující k dosažení vítězství bylo jejich vedení KSR(b), která se v průběhu ozbrojených střetnutí s domácí a zahraniční reakcí stala doslova bojující stranou. Důkazem toho je např. skutečnost, že v roce 1920 v řadách Rudé armády a námořnictva bojovalo více než 300 000 komunistů, což byla více než polovina všech členů strany. Komunisté také stáli v čele jak bojovníků na frontě a v partyzánských oddílech, tak i v týlu a podzemním hnutí.

Díky tomu a soustavné práci ústředního výboru strany i osobní péči V. I. Lenina, se v poměrně krátké době podařilo úspěšně ukončit občanskou válku a započít s budováním socialismu.

Pro hospodářský, sociální, vědeckotechnický a kulturní rozvoj země sovětů, ale i pro posílení jejich vojenských vymožeností a obranyschopnosti mělo zásadní význam vytvoření Svazu sovětských socialistických republik v prosinci roku 1922.

V třicátých letech, kdy vzrostlo nebezpečí války proti Sovětskému svazu, byl výrazně posilován obranný potenciál státu a zvyšována bojová síla Rudé armády. Během krátkého období byl vybudován mohutný obranný průmysl. Do vojsk byly zavedeny moderní tanky T-34. Zkonstruovány byly nové druhy dělostřelecké a minometné výzbroje, včetně proslulých „katušů“.

Přes veškerá přijatá opatření se však, vzhledem k nedostatku času, nepodařilo sovětskému velení realizovat všechno, co bylo plánováno pro upevnění obrany země. Dne 22. června roku 1941 hitlerovské Ně-

mecko věrolomně přepadlo SSSR. Začala Velká vlastenecká válka sovětského lidu za svobodu a nezávislost vlasti, za likvidaci fašismu a za osvození porobených národů. Tímto okamžikem se také těžiště války přesunulo na sovětsko-německou frontu, kde se s definitivní platností rozhodlo i o jejích konečných výsledcích. Dnes se celý svět s hlubokou úctou sklání před hrdinnými jmény měst a obránců Brestu, Oděsy, Sevastopolu, Stalingradu, Moskvy a před velkolepými bitvami vybojovanými Rudou armádou mezi Volhou a Labem.

Světově vítězství sovětských vojsk nad německým fašismem a japonským militarismem se však narodilo jen na bojištích, ale i v národním hospodářství. Bylo to úspěchy a obětavá práce dělníků, kolchozníků, techniků, stranických, státních a hospodářských orgánů, které umožňovaly soustavně vybavovat vojska všim potřebným pro vedení spravedlivé a vítězné války. Tímto způsobem socialistické zřízení jednoznačně prokázalo nejen svou životaschopnost, ale i nesporné přednosti, které má nad kapitalismem v ekonomické, politické, ideologické a vojenské oblasti.

Z Velké vlastenecké války vyplynula i řada poučení, jejichž platnost pro zvyšování bojové síly socialistických ozbrojených sil je stále aktuální. Můžeme je shrnout do těchto závěrů:

— Rozhodující pro osud bojů a bitev byla skutečnost, že KSSS zakládala svou politiku a strategii na komplexním hodnocení a využívání zákonů války, jejich objektivních a subjektivních faktorů. Důsledným a tvořivým uskutečňováním pouček a principů marxisticko-leninské vojenské vědy a Leninova učení o obraně socialistické vlasti se staly desítky operací Rudé armády a vojenského námořnictva nepřekonanými vrcholy vojenského umění a mistrovství jejich velitelských a politických kádřů, z jejichž odkazu čerpáme i v současnosti.

— K tomu, aby ozbrojené síly mohly odvrátit agresi a zabránit nenadálému napadení je nezbytné nutné soustavně sledovat vojenské přípravy nepřítele a včas zjišťovat jeho úmysly. Na základě toho je pak nutné přijímat taková opatření ke zvyšování bojové připravenosti vojsk, aby je žádná provokace nezaskočila a nezastihla nepřipravené.

— Souběžně s tím je nezbytné veřejně pranýřovat ty kruhy, které svými činy podporují agresora, poskytují mu morální, politickou i materiální pomoc a aktivně se podílejí na budování vojenských základů i nástupních prostorů pro připravované napadení.

— V úvahu musíme brát i skutečnost, že nepřítel může používat v ozbrojeném zápasu takových sil, prostředků a způsobů boje, které nejméně očekáváme apod.

Vítězství Sovětského svazu ve Velké vlastenecké válce přesvědčivě prokázalo, že na světě neexistují síly, které by mohly zničit socialismus a srazit na kolena hrdinný sovětský lid a jeho ozbrojené síly. Znovu byla potvrzena prozíravá slova V. I. Lenina, že „nikdy nebude přemožen takový národ, ve kterém dělníci a rolníci ve své většině poznali, pocítili a uvědomili si, že hájí svou, sovětskou moc pracujících, že hájí věc, jejíž vítězství zajistí jim a jejich dětem možnost užívat všech plodů kultury, všech výtvorů lidské práce“. (V. I. Lenin: Spisy, sv. 29. Praha 1955, s. 313.)

Rudá armáda však ve 2. světové válce nehájila jen svobodu a nezávislost sovětského státu, ale zároveň plnila i významnou internacionální osvoboditelskou misi, kdy přinesla svobodu řadě národů Evropy a Asie, včetně Československa. Naš lid nikdy nezapomene na 144 000 sovětských vojáků, kteří položili své životy při osvobozování naší vlasti.

Ve Velké vlastenecké válce, kdy po boku Rudé armády bojovali proti společnému nepříteli nejlepší synové a dcery polského, československého, jugoslávského, bulharského, rumunského a maďarského lidu, byly položeny základy i pro spolupráci a družbu lidově demokratických zemí a jejich armád. Sovětská armáda se stala vzorem pro budování jejich ozbrojených sil.

V nelehkém poválečném období, kdy KSSS a sovětský stát soustředily úsilí na odstraňování nesmírných škod způsobených válkou, byl postupně obnoven, upraven a dále rozvinut ekonomický, vědeckotechnický a obranný potenciál země. Na základě toho se Sovětský svaz stal hlavní oporou světové socialistické soustavy a rozhodujícím činitelem mezinárodního vývoje a světového revolučního procesu.

V souladu s tím a za prozíravého vedení strany rostla i obranná síla a bojeschopnost sovětských ozbrojených sil. Do jejich sestavy byly zavedeny raketové jaderné zbraně a další vysoce účinná vojenská technika. Sovětská armáda a vojenské námořnictvo se stalo nejen spolehlivou záštitou SSSR, ale i garantem bezpečnosti celého socialistického společenství a světového míru.

Významný mezník při naplňování vojenskopolitického odkazu VŘSR a při dalším prohlubování všestranné spolupráce bratrských států a jejich armád při obraně vymožeností socialismu před agresivními záměry imperialismu a k zachování míru,

představovalo vytvoření organizace Varšavské smlouvy v květnu roku 1955. V jejím rámci vybudované spojené ozbrojené síly jsou dnes díky soustavné péči komunistických a dělnických stran členských států na takové úrovni, která zabezpečuje, aby je nemohl nikdo zastihnout nepřipravené a aby v případě napadení mohly zasadit agresorovi drtivý úder. Současně s tím, jak je zakotveno ve vojenské doktríně Varšavské smlouvy uveřejněné v květnu minulého roku, je jejich počet a výzbroj udržována na takové výši, která dostačuje k obraně a k odrazení případné agrese. Základ a jádro spojených ozbrojených sil tvoří vyčleněná část Sovětské armády a vojenského námořnictva, které v nich plní nejdůležitější poslání.

V současné době nejdůležitější složkou obranného potenciálu ozbrojených sil SSSR jsou strategické jaderné síly, které jsou složeny ze svazků raketových vojsk strategického určení, vojenského letectva a námořnictva. Vyzbrojeny jsou soudobými, vysoce účinnými raketami různého dosahu s mohutnými jadernými náplněmi, které umožňují zasadit agresorovi drtivý odvetný úder.

Velkými bojovými možnostmi disponují i pozemní vojska. Jejich hlavní údernou a mobilní silou jsou tanková vojska, vyzbrojená prvotřídními bojovými vozidly. Základ palebné síly pozemních vojsk představuje raketové vojsko a dělostřelectvo, vybavené taktickými a operačními raketami a municí o velké ničivé síle. Moderní technikou jsou vyzbrojeny i speciální druhy vojsk.

Vysoce kvalitní jsou i výsadková vojska, vyzbrojená reaktivním samohybným dělostřelectvem, obrněnými transportéry a protitankovými prostředky.

Vojska protivzdušné obrany mají ve výzbroji dokonalé raketové komplety, odolné proti rušení a s vysokou přesností zásahu vzdušných cílů v rozsáhlém výškovém a rychlostním spektru, moderní stíhací letectvé komplety s mohutnou raketovou výzbrojí.

Vojenské letectvo je vybaveno velmi výkonnými nadzvukovými letouny schopnými plnit úkoly za jakýchkoli povětrnostních podmínek, ve dne i v noci. Automatizovaný systém řízení letu, různorodá raketová a

pumová výzbroj mu umožňují přesně zasahovat cíle vzdálené desítky až stovky kilometrů od místa odpálení.

Vysokou bojovou kvalitou má sovětské vojenské námořnictvo vybavené ponorkami s jaderným pohonem a vyzbrojené raketami velkého dosahu, které je schopné spolu s námořním raketonosným letectvem, ponorkovými plavidly a pěchotou plnit operační a taktické úkoly v oceánech a ve všech světových mořích. Velmi mobilním a výkonným organismem je i tyl ozbrojených sil SSSR.

Avšak ani nejdokonalejší vojenská technika a zbraně samy o sobě nezajišťují úspěch. Rozhodující silou Sovětské armády a vojenského námořnictva vždy byli a zůstávají lidé, kteří je mistrně ovládají. Nejdůležitějšími rysy, které charakterizují příslušníky sovětských ozbrojených sil, jsou bezmezná oddanost lidu, KSSS a jejímu ústřednímu výboru, ideová pevnost, odborná vyspělost a morální vyzrálост, socialistické vlastenectví a internacionalismus, nesmiřitelnost k nepříteli, socialismu, odhodlanost bránit svou vlast a čestně plnit internacionální povinnosti.

Tyto skutečnosti výstižně vyjádřil z tribuny XXVII. sjezdu KSSS generální tajemník jejího ústředního výboru M. S. Gorbachov, když prohlásil: „Sovětská armáda a vojenské námořnictvo jsou vybaveny moderními zbraněmi a technikou, mají dobře vycvičené mužstvo a dobře připravené velitele a politické kádry, bezmezně oddané lidu. Se ctí plní své povinnosti v nejsložitějších a někdy těžkých situacích. Můžeme dnes s plnou odpovědností prohlásit, že obranný potenciál SSSR je udržován na takové úrovni, která umožňuje spolehlivě chránit mírovou práci a pokojný život sovětských občanů.“ (XXVII. sjezd KSSS, Dokumenty a materiály. Praha 1986, s. 62.)

Celá sedmdesátiletá historie sovětských ozbrojených sil je také přesvědčivým důkazem toho, že i nejmodernější zbraně se stávají faktorem míru, jestliže jimi vládne pokroková a mírumilovná síla. Proto jsme velice hrdi na to, že naše Československá lidová armáda se vždy učila a učí od Sovětské armády, a že spolu s ní a ostatními bratrskými armádami členských států Varšavské smlouvy tvoří pevnou hráz, o níž se rozbíjejí všechny agresivní záměry imperialismu proti socialistickým zemím.